

POPOPRANO

Mariboru teče voda v grlo

Direktorja Mariborskega vodovoda zelo skrbi nekoč odlična pitna voda, četudi je po raziskavah Zavoda za zdravstveno varstvo Maribor še primerna

NINA AMBROŽ

Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, Center za higieno in toksikologijo, je v skladu s Pravilnikom o pitni vodi, ki izhaja iz Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ugotovil, da je Mariborski vodovod lani v omrežje distribuiral mikrobiološko skladno pitno vodo, vendar je glede na pretekla leta opazil pogostejše in bistveno povečanje občasnega odstopanja kvalitete pitne vode na posameznih odvzemnih mestih. Kljub še primerni oceni zavoda Stanislav Jecelj, direktor Mariborskega vodovoda, meni, da je stanje na območju Mestne občine Maribor (MOM) pod stalnim nadzrom, vendar zaskrbljujoče: "7,8 odstotka mikrobioloških analiz je bilo neskladnih."

Leta 2006 je bilo neskladnih še triinpolkrat manj mikrobioloških analiz, leta 2000 celo le 0,9 odstotka. Četudi neskladnih vzorcev zaradi kemijskih vzrokov ni bilo, stanje pitne vode, s katero se je ponašala štajerska prestolnica, ni več vrhunsko. Sicer ni alarmantno, odlične kakovosti pa tudi ne. Med občinami z najbolj poslabšano vodo glede na leto poprej so Maribor, Ruše in Sveti Ana.

**Mariborski vodovod
odžea, nahrani in očisti
200.000 ljudi**

V sistemu, ki ga upravlja Mariborski vodovod, je bilo skupaj izvedenih 12.655 analiz in meritev vzorcev pitne vode, od tega 2402 mikrobiološka in 153 kemijskih, ostalo so bile meritve rezidualnega klorja, temperature, redox potenciala in elektro prevodnosti. Povečanje mikroorganizmov in količin bakterij, ki jih lahko najdemo v blatu ljudi, živali in v prehransko bogatem okolju v naravi, se je izkazalo za problematično v vodoahnih, prečpalnicah in pri uporabnikih, ki so zajeli šole, vrtce in določene gostinske objekte. Največ neskladnih vzorcev, kar 19, je bilo zabeleženih na črpališču Betnava, dva sta bila ugotovljena na vtočnem mestu na Vrbanskem platoju, najbolj pomembnem črpališču pitne vode v severovzhodnem delu Slovenije, ki je za oskrbo MOM in drugih 16 občin pod okriljem Mariborskega vodovoda, nenadomestljiv. Na Vrbanskem platoju se načrpa do 85 odstotkov vseh potrebnih količin pitne vode. Za predstavo, Mariborski vodo-

vod odžea, nahrani in očisti 200.000 ljudi.

Kriminalna gradnja

"Krivi so intenzivni gradbeni posegi v neposredni bližini črpališč Betnava in Vrbanski plato, obravvanje centralnega dela vodovodnega sistema brez dezinfekcije, visoke temperature vode v poletnih mesecih, pogosti prelomi v omrežju in neskladno stanje internih inštalacij," našteva direktor Jecelj, ki med najhujšimi vzroki vidi kriminalne gradbene posege, "v prvi vrsti Lidl, vila bloki Mariborski otrok itn. Vsi so postavljeni pod pretvezo nadomestne gradnje. Pustolovski park stoji direktno nad vodnjaki. Kam hodijo tam ljudje na stranišče? Za drevo."

Zakonsko je nadomestna gradnja sicer legalna, vendar to ne pomeni, da nista potrebna lokacijska informacija in gradbeno dovoljenje. Kako so torej v Lidlu pridobili dokumente in ali jih sploh imajo? Iz trgovskega giganta so nam sporočili, da so še pred izdajo gradbenega dovoljenja pridobili soglasje Agencije RS za okolje in prostor. "Izvedbena gradbina dela tako niso imela vpliva na zajetja vode na tem območju," še navajajo v Lidlu. Grešnik ostaja tudi Pustolovski park Betnava, ki stoji na ozemlju mariborske nadškofije in ga je lani obiskalo več kot šest tisoč ljudi. Ureditev sanitarij je menda predvidena že letos.

MOM zavrnila sanacijo

Razočaran nad vsespolno apatijo in stanjem duha Jecelj razlagata: "Vodovarstvena območja bi se morala širiti, v resnici pa se ožijo. Pozidali smo jih s trgovinami, stanovanjskimi objekti, avtocestami. Apetiti po prostih površinah vodovarstvenih površin so neizmerni in se iz dneva v dan povečujejo. Pri gradnji nove tržnice smo izčrpali skoraj četrtinu podtalnice oziroma dva milijona kubikov vode. Nivo podtalnice na Vrbanskem platoju je padel kar za dva metra. Kdaj se bo to obnovilo? Kakšne posledice bo to imelo za kvaliteto pitne vode? Natočimo si se enkrat čiste vode v kozarec in si poglejmo v oči, kakšen je naš odnos do vodnih virov in vode, ki ji tako radi rečemo vir življenja. Vsak od teh investorjev reče, 'Jo, če bi to vedel, pa ne bi gradil. Zdaj sem že toliko denarja vložil, da ga ne morem zgubiti'. Ne poznam nikogar, ki bi bil pripravljen odpovedati dobiciku v splošno korist. Dokler bodo

Na Vrbanskem platoju se načrpa do 85 odstotkov vseh potrebnih količin pitne vode. Direktor Mariborskega vodovoda Stanislav Jecelj za poslabšanje kakovosti vode krivi intenzivne gradbene posege v neposredni bližini črpališč. (Marko Vanovšek)

Stanislav Jecelj:

"Natočimo si čiste vode v kozarec in si poglejmo v oči, kakšen je naš odnos do vodnih virov in vode, ki ji tako radi rečemo vir življenja"

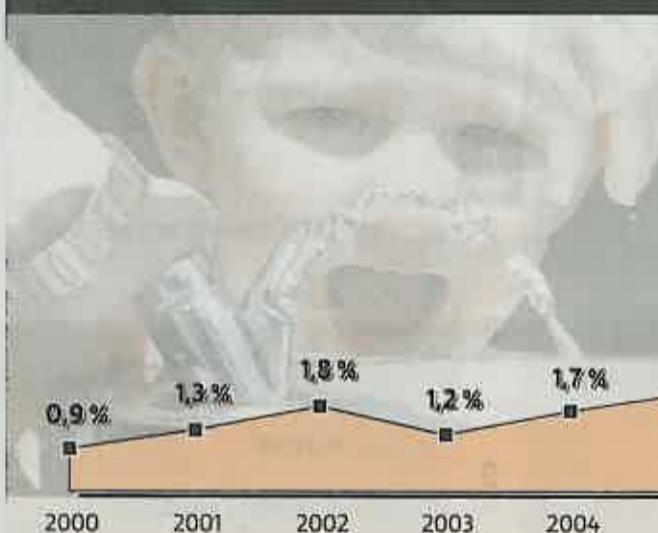
v družbi veljale takšne vrednote, je katastrofa neizogibna."

Mariborski vodovod je novembra 2007 pripravil Program sanacije za povečanje varnosti, vendar ga na MOM zaradi pomanjkanja finančnih sredstev niso potrdili. Za nadaljnjo zagotavljanje mikrobiološko skladne pitne vode bi bila nujna zamenjava dotrajanih delov omrežja in transportnih vodov. Občinari, ki načeloma nasprotujejo gradnji na vodovarstvenih območjih, trdijo: "Težava je v zmanjšanju padavin. Ker se podtalnica znižuje, se povečuje koncentracija pesticidov. Voda je v primerjavi z drugimi občinami še vedno zelo dobra."

Direktor piye vodo s cmokom v grlu

Vprašanje je, kako dolgo bo še. Zdravo pitno vodo lahko zagotovo

Delež neskladnih mikrobioloških analiz vode v Mestni občini Maribor

VEČER (Infografika Andrej Petelinšek)

je pritekla iz pipe v Mariboru, po kakovosti sodila v sam vrh, ne samo v Sloveniji, ampak tudi v Evropi." Kratkoročno rešitev vidi v novem viru v Seliniški dobravi, dolgoročno v aktivni spremembi vrednot.

Klor ubija

Prvi mož vodovoda predvideva, da bo poleti najbrž potrebljeno kloriranje, čeprav bi se mu raje izognil. Neodvisni raziskovalci Anton Komar dodaja, da se zaradi mikroorganizmov in bakterije Escherichia coli, ki se odstranjujejo s klorom, dviguje preveč prahu: "Njena nevarnost je v primerjavi s posledicami uporabe klorja neprimerljiva." Prebavne motnje so v primerjavi s klorom, ki povzroča vrsto srčnih obolenj in arterioskleroza, ubija normalno človeško trevesno floro, uničuje vitamin E,

ki je bistveni antioksidant v telu, oziroma preprečevalc tumorjev, dokaj nedolžne. Klor povzroča zvišano raven hotel-sterola in je posredno kancerogen. Pomembno je, da vnos ne poteka le direktno. Tuširanje z vročo vodo sprošča kar 50 odstotkov v vodi topnega klorja, ki ga vdihamo ali pride v telo skozi kožo.

Dodajmo še, da je bila večina meritev, o katerih pišemo, ciljanih na iskanje enega parametra. Komar pri tem opozarja: "V vodi se lahko znajde tisoč nevarnih snovi. Rutinske analize nikakor ne zajemajo niti čegega nabora kemikalij. Raziskave na 60 snovev v glavnem delajo distributerji vode, ki jo polnijo v steklenice." Vendar so takšne široke meritve izjemno drage. Zato vprašanje o patogenih bakterijah še vedno ostaja v vodi.